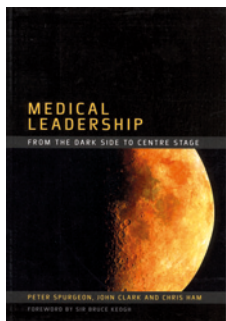

Visjonært og nyttig om leger som ledere

Peter Spurgeon, John Clark, Chris Ham
Medical Leadership
 From the dark side to centre stage. 143 s, tab,
 ill. London: Radcliffe Publishing, 2012.
 Pris GBP 30
 ISBN 978-1-84619-246-3

Peter Spurgeon ledet utviklingen av *The Medical Leadership Competency Framework* (MLCF) i Storbritannia. I *Medical leadership* oppsummerer Spurgeon og medforfatterne prosjektet og gir en generell innføring i ledelse, en analyse av lederutfordringene i helsevesenet og en presentasjon av *The Medical Leadership Competency Framework* som rammeverk for utdanning av leger som ledere i National Health Service (NHS).

Spurgeon og medarbeidere mener at den medisinske profesjonen er i krise. Legene har gitt fra seg rollen som pådrivere for endring av helsetjenesten. Vår faglige autonomi utfordres av teknologi, krav om pasientsikkerhet, standardisering, kvalitet og samhandling. Vi har tilstrebet organisatorisk stabilitet der endring er nødvendig, og svekket vår innflytelse gjennom utilstrekkelig engasjement i ledelse og organisatorisk forbedringsarbeid.

Forfatterne oppsummerer forskning som viser at kvaliteten på administrasjon og ledelse utgjør forskjellen mellom gode og midelmådige sykehus. Evidensen for at involvering av leger i ledelse er assosiert med høy kvalitet gjennomgås og illustreres med eksempler fra Kaiser Permanente og Mayo-klinikken.

De mener at profesjonen selv står i veien for mer innflytelse ved ikke å anerkjenne lederkompetanse på linje med klinisk kompetanse. Leger som kvalifiserer seg som ledere, oppnår ikke nok autoritet og anerkjennelse. Lederskap i helsevesenet er vidt fordelt til formelle og uformelle lederposisjoner. Forfatterne mener derfor at klinikere må være kompetente til å lede både organisatorisk endring og pasientbehandling, og at «leadership» og «followership» må gå hånd i hånd.

Som svar på utfordringen presenterer forfatterne *The Medical Leadership Competency Framework*. I rammeverket definerer man kompetansekrav for personlig utvikling, teamegenskaper, administrasjonskunnskap, endrings- og forbedringskunnskap og strategisk ledelse. Det skal anvendes gjennomgående i Storbritannia i medisinstudiet, spesialistutdanningen og i videre karriereutvikling for å styrke alle legers kompetanse i ledelse og organisasjonsforståelse. Avslutningsvis foreslår forfatterne å opprette et «Faculty for Medical Leadership» – for å inkludere legeledere bedre i egen profesjon.

Bidragstyperne skriver engasjert til leger og leger som ledere. Dette er en lett tilgjengelig oppdatering av kunnskapsgrunnlaget om ledelse i helsevesenet. Søkelyset er rettet mot sykehus i National Health Service, men forskningsresultatene som presenteres, er internasjonale og relevante for hele helsetjenesten. Likhetsstrekkene mellom Storbritannia og Norge er mange nok til at teksten er relevant for oss.

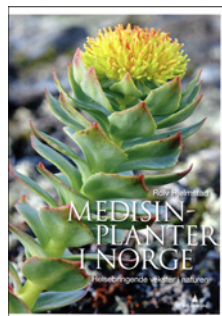
Peter Spurgeon har inspirert det norske arbeidet med å utvikle en felles plattform for ledelse i helseforetakene. En viktig konklusjon fra det norske arbeidet er at ledernivået nærmest pasienten må styrkes. Spurgeon støtter dette og gir gode råd om hvordan det kan gjøres. Boken burde interessere alle leger, og spesielt dem av oss som arbeider med utdanning og ledelse. Forfatterne understreker at lederutfordringene i allmennlegetjenesten er minst like store som i sykehusene. Et eventuelt råd til departementet ville nok vært å etablere ledelse av allmennlegetjenesten, istedenfor å prøve

å styre den gjennom en detaljert forskrift. Rådene om å integrere kompetanse i administrasjon og ledelse som en naturlig del av legers faglighet, og om å ivareta medlemmer som velger å satse på ledelse bedre i profesjonen, burde interessere Legeforeningen.

Tor Ingebrigtsen
 Universitetssykehuset Nord-Norge

Oppgitte interessekonflikter: Anmelderen er medlem i den nasjonale styringsgruppen for lederutvikling i helseforetakene

Om våre medisinske røtter

Rolv Hjelmstad
Medisinplanter i Norge
 Helsebringende vekster i naturen. 422 s, ill.
 Oslo: Gyldendal, 2012. Pris NOK 499
 ISBN 978-82-05-41914-8

Målgruppen er alle som har lyst til å lære litt om våre medisinske planter sett i et kulturhistorisk lys, men også om hvordan de brukes av mange i dag. For leger og medisinstudenter som har lyst til å lære mer om hvordan våre medisinske planter er blitt brukt i folke-medisinen, er dette spennende og illustrativ lesning.

I *Medisinplanter i Norge* tar forfatteren for seg rundt 200 utvalgte norske viltvoksende vekster som har vært sentrale i medisinsk behandling gjennom tidene. Plantene blir presentert i sammenfattende oversikter som omtaler navn, lokalnavn, utbredelse, voksested og kjennetegn. I tillegg får leseren innblikk i hvordan planten er blitt brukt i folke-medisin, mat og drikke og annen bruk. Hver plante er presentert med nydelige illustrative fotografier, og fargegjøngivelsen er meget god. Det er forfatteren selv som har stått for bildematerialet, som i seg selv er storslått og meget informativt.

Rolf Hjelmstad har gjennom mange år som fagmann interessert seg for botanikk og plantenes kulturhistorie. Som utdannet botaniker og med over 20 års arbeid i botaniske hager har han bred erfaring og kunnskap om emnet. Bosatt på Oppdal i Sør-Trøndelag har han kort vei til Nord-Europas rikeste plantefjell. I egne kapitler beskriver han ulike måter urter kan brukes på, hvilke terapeutiske egenskaper urtene har, og forsiktighetsregler man bør kjenne til ved bruk av urtemedisin. Det er også et kapittel hvor han beskriver hovedgruppene av medisinske virkestoffer i urtene. I et eget kapittel beskriver han hvordan man kan høste og tørke urter til eget bruk. Ved å presentere stoffet slik han har gjort her, oversiktlig og meget illustrativt, vil han utvilsomt vekke interessen for våre medisinske planter hos både unge og gamle. Bakerst er det en fyldig litteraturliste og oversikt over noen aktuelle nettstedene.

Boken er hyggelig lesning, og bildene vil man ha i bakhodet når man begir seg ut i skog og mark, slik at man kan drive feltstudier på egen hånd. Jeg anbefaler boken på det varmeste. Den burde passe utmerket i legens bokhylle på hytta!

Aage Bjertnæs
 Risvollan legesenter
 Trondheim